

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Laus Eteonei ex Aristide.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Orationis funbris ex-Aristide cumplum. Longè suauior est, mollier, & methodo ins-
tructior in laude Etonei, cuius orationis hæc sunt capita:

Primum. Exordium lene & elegans, in quo delineatio totius orationis. Defendum esse scilicet Etoneum mortuum, propter eximias virtutes, quibus effulgit.

Secundum. Virtutes mixte Etonei summatim perstrictæ, aptæ est initij hæc veluti præcepta, & summa tantum capita delibans laudatio. Paucis autem multa complectitur, & plurimum habet venustatis. Exemplum artui ex Plinius panegyrico, & D. Gregor. Nazianz. in Atha. οὐαὶ τοῖς ἐπεισόδημοις, τακτοῖς γένε-
ροινuale, & cætera, quæ infra fusi.

Tertium. Laudationis initium à genere, quod est in istis argumentis frequens. Et apud Herodianum gloriatur Commodus Imp. οὐαὶ τοῖς μὲν ἀνθρώποις, τοῖς δασικά.

Quartum. Breuissimè educatio, & pulchritudo laudantur. Sic paucis sunt perstringenda, in quibus nihil multum eminet, nec tornandum, quod ait Julianus, milium. Ethæ grauiora, quam si formæ laudem pictò style texuisse. Magnum est mentem bomam in pulchro corpore sortiri. Laudat autem in eo figura

τὸν πολεγόνον καταρρεφεντα, ut celebratur Greco prouerbio. Mentem silem in corpore iuuenili. Et eos gratiores iuvenes Cato Tullij censer, qui præ se ferant aliquid senectutis, quod de nobilissima Virgine, & martyre Eu-
lalia cecinunt acutè, ut solet Prudentius.

Moribus teneris caniciem meditata senum. Quintum. Commendatur in eo literarum studium, & eruditio. Vita est hæc sapientis. Otiūm verò, sine literis viui hominis sepul-
tura, quod præclarè dixit Seneca. O νοῦς
τοῦ, Κριτική τετραδίου σεναρίου, monet Nazianz. tetrast.

Sextum. Observantia in præceptorem. Exi-
mia laus eius ætatis, cui sufficit obsequij glo-
ria. Quartum autem præceptorum charitati
debeat, declarat Seneca lib. 6. de beneficijs.

In docendo, & labore, & redium tulit,
præter illa, quæ pereipientibus in commune
dicuntur, aliqua instillavit, ac tradidit. Hor-

tando bonam indolem erexit, & modo laudibus fecit animum, modo admonitionibus dis-
cussit desidiam: Ingratus sum, nisi illum inter
gratissimas necessitudines diligo.

Nec mirum, si Episcoporum nomen tribu-
tum olim iuuentutis moderatoribus, ut liquet Episcopi
ex Oppiano, lib. 1. de venat. v. 681. Μητροὶ διτὶ mode-
ratores iuuenientiū.

Ἐγγενέστε τῷ τοῦ λαοῦ Αἴρονται διτὶ διπλοὶ επίσκοποι τοῦ λαοῦ.

Præceptores

7. Celebratur eius verecundia, ubi dicitur Episcopino-

μῆτρας ἡγαῖνα, hoc est, pudoris simulachrum, minari.

Præclara laus apud veteres, apud quos magna
veneratio huiusc virtutis: testatur nobile di-
ctum hieroglyphicis incisum in propylæo Py-
lonis contra impudentiam. οὐαὶ αἰδεσι, οὐαὶ
ἀποινώνετοι θεοῖς μισεῖται εποιούσι. ex Clemente
Alexandr. lib. 5. in Symbolis.

Octauum. Deploratio, & affectus, quām suauissimi amoris, quando non degenerant
in insaniam illam nraiam, quam habet Hime-
rius in simili argumēto, cuius ego feci men-
tionem in libro de affectibus.

Nonum. Deus è machina consolatur affines Deum è ma-
mortui, in quo artificiosa sophistæ peroratio; China.
qui per hanc prosopopœiam, & orationi plus
gratia, & dictis plus auctoritatibz conciliat.
Verba autem non iam sunt tanquam ἐκ σχινῆς
(quod aiunt) Θεού τούτου, sed planè, que
videantur ex Ocululo fula, ita rora sententijs
illuminauntur, ut vestis auro. Tales sunt istæ:

Vite tempus etiam longissimæ bæciissimum
esse, si cum æternitate comparetur, pulcherrimè
quoque dixit Philon, in oratione Iacobi
Patriarchæ. οὐαὶ μαρτυρεῖται οὐαὶ οὐαὶ
ζεονταί οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ

Boni est Poëta, ante satietatem fabule finem
imponere. simillima dixit Tullius in dialogo
de sene & Æste.

Seneclus autem peractio ætatis est, tanquam
fabule, cuius desfatigationem fugere debemus,
præfertim adiuncta satietate. Et Seneca, quo-
modo fabula, sic & vita; non quamdiu, sed
quām bene acta sit, refert.

Hæc autem precipua nota via sumi.

Lauda Etonei, ex Aristide.

Ω Πάντα σὺ καλλιε παῖδερ. Ω λεπτὸν
τεροσηκέσην ἡλικίαν, οὐκ ὅπλα μετανό-

Qqq 3

qua

*Minis seni-
la in corpora-
re iuuenili.*

*Litterarum
studium.*

*Diplo-
ratio
minis.
Bona.*

μένος, οὐδὲ οὐκείσης πεπεντέρος φύλακις, τοι
πρεσβύτερος, σε ποτέ δέ μηνιν οὐχ οὐδείς,
οὐδὲ πρεσβύτερος ποθεν δέ τι γά μετασεις; Οι τόποι
πληστασιῶν σὺν πρόσθιαις, πρέστα δέ τι τελεταῖα
θερραῖαις μηδεὶς τοιούς νόοτες, οὐδὲ πέτρας θερμέων;
Πρίν μὲν οὐδὲ καλύπτεις οὐδέτο. Ήτο δέ θερμή
ληγυχεῖς δυσοκτησαταις εύκλοις μὲν οὐδητελλεῖ
θερμίσαις κελεύσιμοις οὐ διπλαῖς ήττα χρόνον. Λεφα-
λέοντες δέ πρότερον χαρπεῖσθαι, τοιούτου κανένες. Χειρίς δέ
θερμεῖς. Απόδεις αἰσθηθροίς τὸ δεσμότην, οὐ πε-
δάγεται. Ουρμένοις οὐλεῖνετερες, τό δέρι καρ-
πάδες, οὐ τερπίνοις μάλλον πρέπεις, οὐ θρινάρις, πάν
τοι ἄρτα τὴν διερίζειν ξένιττας. οὐ πτυχίη οὐ μέναρος
διειν Οι, τραχύρηντα τὰ θρήνοις οὐδὲν γετελεῖσθαι.
Θεσχάμα καλλιστοῦ! οὐ φέρει μακριόν τοῖς Ελλη-
σιν εἰδέναινδρον. οὐχ δὲ προσιμιτάλιδος,
τούτοις τεθράνας, δέ Καλυπτῆται μετάδοντες.

Ἐπέρχεται μοι τὸ τῷ Πινδάρῳ προσέθεται.
Ασφάτη, καὶ ποταμοί, κακόμιλα πάντας, ταῦς ἀσ-
γίαν τὴν σὴν ἀνακυψάτην τὸν διεύτερόν πιστώσατο,
οὗτος, ἡρός τοῦ τοντού κατέταστο τὸν Κατάνθρωπον, τὸν αὐτὸν
δεύτερον οὐδεὶς ἐπιστενάτει τὸν Ταγίκην δάμανον, ὃς
προδοτής ταρπίτης Βαλεντίρια, καὶ λόγης, καὶ γέλου,
καὶ χαράρι, πέρρα τοταῖς εἰσαχέται τὸ δράμα
κατέβλαστει τὸν συμφοροφόρον κοπαῖς λογοτόν καὶ χθο-
νιῶν δεῖν τὸ πολεῖ τὸ πτοκρίθεμα τὸ πόρος τὰ φύ-
γετα ταῦτα; Η τέττα, δὲ Ετεοντὸς σύζετον ταρα-
τοῦς κρείσσονας; Οὐδὲ πέμπτατελε παύσασι, οὐδὲ τὸ
πέμπτον Βιβλίον! οὐ ταῦτα ποπλανεῖς λόγους,
ἄλλα γέροντας τοι τραγωδίας λένε καὶ τοῦτον
μεταξὺ τὸ δύσμητρόν, δοκιμαστηγραχάστεις φανῆ-
στο μηχανής, δεσμὸς λένεις μέλαβλοντο τοῦ
διηπονοῦ εἰς τρικιάντεις ιλέγοντο, ταύτας δὲ,
καὶ φρεστοῖς στόχοις διέσπασε, μᾶλλον διὰ θάρ-
σοῦ ἀλλεπανταί διέρχεται τὸ πορείας θνητούτατο.
Ἄλλος δέ τοι οὐδὲ μόνος τὴν ηγετητικήν γε διὰ τὰ
διηπονεῖς, οὐδὲ τοι Κωνστάντιος, οὐδὲ Αχέρων ταῦτά γε
πλέραστι, οὐδὲ θάνατον κρύψῃ παρατιθέστα.

HAec pro iuuenis morte illius admodum dicta sunt, sed tamen longè grauior hoc sophista Sanct. Gregor. Nyssen. ubi

quæ contigerat, gravitate superasti: nunc
te requirunt, & æqualem cœtu[m] & femores,
& vias, quæ maximam de te spem conceperat,
quamque tu auctor primum simus. & potre-
num exhilarasti. quæ ve[lo] d noctes. ve[lo] quæ
dies mati restant. quæ cum prius ob felicem
sebolem celebraretur, aucti infelicitis partus est
conuicta. o[ste]nisti oculorum orbis; in perpe-
tuum deinceps claudendi! o caput ante fasci-
stissimum, nunc in cinerem conuictum! o
manus dilapsa! o pedes, qualem dominum fe-
rendo titubasti! o te, & sponte recesso vita
miserabiliorum, & coros. quam uenij ap-
tiorem, qualem in hac æratris tempeste, exci-
rasti luctus intemperiem; qui prius quam tibi
Hymenæus caneretur, æxiarum dicendarum
tempus occupasti! O deo[rum] venustissimum!
o vocem, quæ commu[n]iter Græcis crese-
bat. At proœmio recitato discessit è vita, &
delibatam læritiam vertit in doloris argu-
mentam.

Adjicam & illud Pindari, quoniam succurrunt: sideraq., & stung., & fluctus marii tuum deplorans immaturam finem! ô alterum casum! qualis, inquali templo facies! ô malorum appendicem, ut nobis iterum hanc adem calamitas incussit! ô tragicum genium, qui cum nuper nobis curias, orationes, applausum, & gaudium prætulisset, breui fabulam diuersa ratione conclusit. O communem, & eloquentiam, & infernorum Deorum iacturam. Quidnam ad decreta respõdebo? virtus Eteocleum ad superos abijisse! ô festiuissime puer, qualem tibi mitto libellum, qualibus nunc fouetis orationibus. Enimvero non aliter, quam in tragedia quadam, videbor mihi inter lamentationes Dei alicuius, ex machina vocem exaudire, qui nærias in laudes conuerat, itaque dicat: Silere homines, nec enim miler est puer, aut vir potius, nec miseratione prosequendus obiter, quod institit, quin ipsi, si cui alij bene accidit humanitus. Nam nec Cocytus illum, nec Acherou cepit, nec vrna conegit, sed gloriósus deinceps, & senij expers heros, deget.

Pulcheriam regij sanguinis præceptum flos-
culum deflet his verbis: